

ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

QUESTIONS OF MEDICAL EDUCATION

УДК 378.1:611.018

М.А. Гринчук, І.В. Стовбан, Т.В. Князевич-Чорна, Ж.М. Золотарьова
ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

У статті висвітлюються питання формування пізнавальної активності, організації самостійної роботи при викладанні навчальних дисциплін медичних вузів у межах Болонського процесу.

Ключевые слова: самостійна робота, кредитно-модульна система.

Сучасний розвиток суспільства вимагає нової системи освіти, так би мовити, інноваційного навчання, що формувало б у тих, хто навчається, здібності до проєктивної детермінації майбутнього, відповідальність за нього, віру в себе та власні професійні здібності впливати на це майбутнє [1]. Основні завдання реформування системи вищої школи зводяться до розв'язання проблем як змістового, так і організаційно-управлінського характеру, вироблення зваженої державної політики, її орієнтації на ідеали й інтереси нашої країни. Інтеграція України в Європейський освітній простір визначає реформування вітчизняної вищої школи в напрямку реалізації ідей Болонського процесу.

Самостійна робота студентів (СРС), як обов'язкова частина навчальної діяльності, входить до складу кредитів ECTS кожного модуля та дисципліни в цілому. Тому організації самостійної роботи приділяється значна увага адміністрації державного вищого навчального закладу «Івано-Франківський національний медичний університет». Основні види СРС визначено в типових навчальних програмах МОЗ України. Види самостійної роботи студента визначено для кожного модуля, відповідно до поставленої кінцевої мети дисципліни, описаної в освітньо-професійній програмі спеціальності. Першочерговим завданням колективу кафедри є визначення методичного та технічного забезпечення таких видів самостійної роботи, які допоможуть ефективніше засвоювати зміст кожного модуля, будуть підтримувати постійний інтерес до навчання [4, 5]. Крім того, завданням кафедр є розробка диференційованих критеріїв самостійності залежно від спеціальності та виду діяльності. Успішна реалізація самостійної роботи прямо пропорційна зацікавленості студента у підвищенні власного освітнього рівня, становлення професійних, моральних, особистісних якостей майбутнього лікаря [2, 3]. У процесі самостійної роботи студентів формується досвід творчої та дослідницької діяльності для вирішення нових проблем, досвід соціально-значущої діяльності.

У вищих медичних закладах існують різні види індивідуальної самостійної роботи: підготовка до підсумкових і практичних занять, участь у роботі студентського наукового гуртка, виступи та участь у наукових конференціях, олімпіадах, творчі індивідуальні проєктно-конструкторські завдання. Студентам можуть бути запропоновані наступні форми організації самостійної роботи: написання рефератів, навчальних історій хвороби, протоколів, ведення альбомів для самопідготовки. Загалом, пізнавальна активність студентів проходить упродовж аудиторних занять, під час консультаційних годин і позааудиторно. У перших двох випадках самостійна робота здійснюється під керівництвом викладача, тоді як у останньому – без безпосереднього контролю.

Метою самостійної роботи студентів на молодших курсах повинно бути розширення та закріплення базових знань та умінь, а на старших – розвиток творчого потенціалу. Першочерговим завданням викладача є орієнтація студента на його «креативну» діяльність, і в меншій мірі, на засвоєння «готової» інформації.

Правильно організована пізнавальна активність студента забезпечує: актуалізацію студентами отриманих знань, досвід поведінкових ситуацій при розв'язанні складних практичних завдань; формування мотивації психологічної готовності до досягнення якісних результатів, усвідомлення в ході дослідницької діяльності міждисциплінарних зв'язків; мобілізацію умов на саморозвиток і самовдосконалення; переміщення власною траєкторією освітнього розвитку. В свою чергу, стосовно викладача, процес самоосвіти повинен визначатися: вмотивованістю навчального завдання, чіткою постановкою пізнавальних завдань, алгоритмізацією, методикою виконання завдання, чітким визначенням форм звітності, обсягу роботи, термінів її подання, визначенням видів консультаційної допомоги, критеріями оцінювання, формами контролю.

У діяльності студента самостійна робота поєднує відтворювальні й творчі процеси, які мають рівневий характер. На першому рівні пізнавальна діяльність проявляється в пізнанні, осмисленні, запам'ятовуванні. Результатом такої діяльності буде закріплення знань, формування умінь і навичок. Під час написання рефератів студенти складають план, тези, анотації. Це наступний, якісно вищий рівень пізнавальної активності. Найвищим вважається творчий, пошуковий рівень. Творча самостійна робота вимагає аналізу проблемної ситуації, отримання нової інформації, в ході чого, студент повинен самостійно обирати засоби та методи.

Керування самостійною роботою студентів, що здійснюється в процесі співпраці викладача і студента під час практичних занять, розвиває вміння будувати алгоритм розв'язання ситуаційних задач, опрацьовувати лекційні, наукові та додаткові матеріали. Вирішення ситуаційних тестових завдань формує у студентів клінічне мислення, вміння орієнтуватися у нестандартних ситуаціях, підтверджує взаємозв'язок теорії з практикою.

Запроваджені на сучасному етапі інтенсивні методи навчання неминуче зумовляють нові пошуки на теренах підвищення якості й ефективності педагогічного контролю та появу нових форм, наприклад, рейтингу. Рейтингова форма контролю здійснюється в межах модульного навчання. Тому, включаючи результат виконання самостійної роботи у показник поточної успішності, що підвищує загальний рейтинг студента, викладач сприяє розвитку навчальної мотивації. Навчально-методичне забезпечення дозволяє спрямувати пізнавальну діяльність студента у правильне русло, трансформувати самостійну роботу у творчий процес.

Підсумок

Роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі кредитно-модульної системи зростає. Розвиток пізнавальної активності сприяє розвитку процесу мислення, спонукає студента до постійного поповнення і розширення обсягу наукових знань, що в кінцевому результаті, позитивно впливає на поліпшення якості підготовки спеціалістів-медиків.

Література

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Я.Я. Болюбаш. – К.: Наукова думка, 1997. – С. 62.
2. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів / В.І. Бондар. – К.: Вересень, 1996. – 129 с.
3. Вакуленко В.М. Основи вищої школи України: Навчальний посібник / В.М. Вакуленко. – Луганськ: Вид-во СНУ, 2001. – 247 с.
4. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах / В.Є. Мілерян // Методичний посібник Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця. Київ. – 2006. – 80с.
5. Нейко Є. М. Організація самостійної роботи студентів / Є. М. Нейко, Н. В. Скробач, Д. Б. Соломчак // Галицький лікарський вісник. – 2003. – № 1. – С. 115 – 116.

Реферати

ФОРМИРОВАНИЕ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ В СООТВЕТСТВИИ С КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМОЙ

Гришук М.И., Стовбан И.В., Князевич-Чорна Т.В., Золотарёва Ж.Н.

В статье освещаются вопросы формирования познавательной активности, организации самостоятельной работы при преподавании учебных дисциплин медицинских вузов в рамках Болонского процесса.

Ключевые слова: самостоятельная работа, кредитно-модульная система.

Стаття надійшла 26.09.2011 р.

FORMATION COGNITIVE ACTIVITY FOR STUDENTS TO REQUESTS OF CREDIT-MODULE SYSTEM

Hryshchuk M. I., Stovban I. V., Knyazevych-Chorna T.V., Zolotarova J.N.

The article highlights the issue of the formation of cognitive activity, organization of independent work in teaching subjects of medical school within Bologna Process.

Key words: independent work, credit-module system.

УДК: 378.14

І.О. Іваницький, Н.В. Гасюк

ВНІЗ України «Українська медицина стоматологічна академія» м. Полтава

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО, ЯК ФУНДАМЕНТ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТА

Якість підготовки молодих фахівців в умовах європейської системи залікових кредитів і зміни державних освітніх стандартів забезпечується інтегративними міждисциплінарними підходами до даного питання. Саме від кваліфікаційного рівня майбутнього лікаря залежить його вміння не лише обґрунтувати клінічний діагноз, а й проводити змістовну діагностику і диференційну діагностику з даної дисципліни. Отже питання формування навичок діагностики і диференційної діагностики оптимальної терапії конкретного хворого в навчальному процесі має надаватися пріоритетне значення і неможливе без наукових підходів.

Ключові слова: інтеграція, діагностика, навички, освіта, кваліфікація.

Рівень і якість освіти майбутніх фахівців, вимагає всебічної підготовки випускників, це є основним завданням вищого навчального закладу [4, 7, 10, 14]. Вже зараз лікарю стоматологу-терапевту недостатньо